

sygn. akt

PROTOKÓŁ POSIEDZENIA - I K 2 P 3 / 14

Dnia 31 grudnia 2013 r

Sąd Okręgowy VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Hryniewicz

Sędziowie: SO Leszek Wojgienica (spr.)

SO Remigiusz Chmielewski

Protokolant st.sekr.sądowy Grzegorz Gładkojć

przy udziale Prokuratora Okręg. Marii Kuleszy-Chaleckiej
rozpoznał sprawę K Z s. A skazanego o przestępstwo z art. 278§1 kk w
zw. z art. 64§1 kk

na skutek zażalenia oskarżyciela publicznego
na postanowienie Sądu Rejonowego w O
z dnia 9 listopada 2013r.
w przedmiocie zamiany prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 09:15

Na posiedzenie stawili się:

skazany K: Z nie stawił się zawiadomiony prawidłowo,

Sąd postanowił:

1. na podstawie art. 441 § 1 kpk rozpoznanie sprawy odroczyć;
2. na podstawie art. 441 § 1 kpk przekazać Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy użyty w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013r., poz. 1247) termin "orzeczona kara podlegająca wykonaniu" odnosi się do każdej jednostkowej, bezwarunkowej, nie wykonanej jeszcze kary orzeczonej za konkretny czyn, który w następstwie zmiany ustawy stał się wykroczeniem, czy też wymieniony warunek wyłącza zastosowanie tego przepisu w sytuacji, gdy owa kara jednostkowa została pochłonięta przez karę łączną, orzeczoną w związku z wystąpieniem realnego zbiegu przestępstw.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w O z dnia 09 listopada 2013 roku na podstawie

art. 50 ust 1 i 4 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy KPK i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247 z 2013 roku) oraz art. 85 kk rozłączono karę łączną orzeczoną w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w O z dnia 13 kwietnia 2010 roku, w sprawie ..., zamieniono karę 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną tymże wyrokiem za czyn kwalifikowany z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk na karę 30 dni aresztu, a pozostałe kary jednostkowe w wyniku uchylecia rozstrzygnięcia o karze łącznej pozostawiono do odrębnego wykonania.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył Prokurator Rejonowy w O., który zaskarżył je w całości na korzyść skazanego, na podstawie art. 427 § 1 i 2 kpk i art. 438 pkt 1 kpk zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 50 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 roku poz. 1247) oraz art. 4 § 1 kk i art. 85 kk poprzez rozłączenie kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy, orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 13 kwietnia 2010 roku i pozostawienie poszczególnych kar jednostkowych do odrębnego wykonania, podczas gdy analiza wysokości wymierzonych kar jednostkowych za przypisane skazanemu czyny prowadzi do wniosku, że nastąpiło orzeczenie na niekorzyść sprawcy.

Podnosząc ów zarzut autor zażalenia złożył wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W związku z wniesionym środkiem odwoławczym pojawiła się kwestia zawarta w pytaniu skierowanym do Sądu Najwyższego, od której rozstrzygnięcia zależeć będzie postać orzeczenia sądu odwoławczego, które może ograniczyć się bądź do uchylenia zaskarżonego postanowienia i w konsekwencji zniweczenia skutków prawnych wydanego orzeczenia, bądź też innego rodzaju rozstrzygnięć, skutkujących ostatecznie zastosowaniem reguły z art. 50 ust. 1 cytowanej ustawy, a następnie orzeczeniem nowej kary łącznej, uwzględniającej konieczność niepogarszania sytuacji skazanego.

Zgodnie z przepisem art. 50 ust. 1 cytowanej ustawy jeżeli według niej czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za taki czyn, a jeżeli ustawa nie przewiduje za ten czyn kary aresztu, na karę ograniczenia wolności lub grzywny, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie od 10 do 250 zł i nie przekraczając górnej granicy tego rodzaju kary przewidzianej za ten czyn.

Istota problemu sprowadza się do właściwej wykładni terminu "kara podlegająca wykonaniu" w sytuacji, gdy czyny osądzone w prawomocnym wyroku lub prawomocnych wyrokach pozostają w zbiegu realnym. W postanowieniach Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawach VII Kz 830/13, VII Kz 831/13 i VII Kz 828/13 wyrażono pogląd, który sprowadza się do tezy, że skoro ustawodawca w związku z przekształceniem prawomocnie osądzonych czynu na wykroczenie przewidział możliwość zamiany tylko kary "podlegającej wykonaniu", to każde wystąpienie zbiegu realnego przestępstw, pośród których są czyny stanowiące po wejściu w życie cytowanej ustawy wykroczenia, uniemożliwia zastosowanie reguły z art. 50 ust. 1 albowiem niezależnie od tego czy ów zbieg przestępstw w dacie wyrokowania podlega ocenie w ramach jednego postępowania (art. 85 kk, art. 91 § 2 kk), czy też w ramach postępowania o wydanie wyroku łącznego, karą podlegającą wykonaniu jest kara łączna, a nie kary jednostkowe, w związku z czym choćby nawet czyny przekształcone na wykroczenia miały decydujący wpływ na wymiar takiej kary, to z samego faktu, że wymierzone za nie kary wchodzi w skład kary łącznej, wynika brak podstaw do zastosowania reguły z art. 50.

Sąd orzekający niemalże zbieżnie czasowo w postępowaniu odwoławczym, którego istotą jest rozstrzygnięcie tożsamej kwestii, powziął wątpliwość co do prawidłowości takiego poglądu.

Analiza przepisu art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku dowodzi, że jest on przepisem specjalnym w stosunku do przepisu art. 4 § 3 kk. Przepis ten obliguje do określonej w nim zamiany kary pozbawienia wolności (tylko w takim zakresie dokonywana jest modyfikacja prawomocnego orzeczenia) za podstawę oceny prawnej przyjmując czyn, za który prawomocnie orzeczono tę karę oraz zmianę stanu prawnego dotyczącą tego czynu, powodującą jego przekształcenie w wykroczenie. Ograniczenie się do analizy w tej płaszczyźnie nie jest jednak wystarczające, albowiem ustawodawca wymaga równocześnie by kara pozbawienia wolności była karą podlegającą wykonaniu z czego z kolei wniosek, że kara, która tego warunku nie spełnia, nie może ulec zamianie zgodnie z mechanizmem ustawy. W cytowanych wcześniej orzeczeniach Sąd Okręgowy w Olsztynie dokonał wykładni terminu "kara podlegająca wykonaniu" mając w polu widzenia fakt, że w przypadku wystąpienia realnego zbiegu przestępstw kary jednostkowe wymierzone za poszczególne przestępstwa w momencie ich

połączenia tracą swój indywidualny byt, przekształcając się w karę łączną. W przypadku kiedy kara taka orzekana jest w wyroku łącznym przepis art. 576 § 1 kpk stanowi, że z chwilą uprawomocnienia się takiego wyroku, wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym. Kary orzeczonej w wyroku łącznym od kary łącznej wymierzonej w tym samym postępowaniu nie wyróżnia nic z wyjątkiem osądzenia tego samego zbiegu realnego w kilku postępowaniach karnych. Dlatego też należałoby przyjąć, że również kary jednostkowe wymierzone w tym samym postępowaniu, w momencie ich połączenia tracą swój walor wykonalności. Tyle tylko, że kara łączna pozbawienia wolności orzeczona w wyniku połączenia jednostkowych kar pozbawienia wolności jest wykonalna tylko dlatego, że wykonalne są kary jednostkowe. Jakakolwiek modyfikacja skazania w zakresie choćby jednej z takich kar będzie powodowała uchYLENIE wykonalności z mocy samego prawa orzeczonej kary łącznej. To z kolei może prowadzić do wniosku, że wykładnia dokonana w sygnalizowanych orzeczeniach jest wadliwa nawet pomimo tego, że ustawodawca nie przewidział żadnego szczególnego mechanizmu orzekania nowej kary łącznej, co zdaje się stanowiło jeden z argumentów mających wesprzeć argumentację tych orzeczeń. Komentatorzy art. 4 § 3 kodeksu karnego (patrz m.in.: Patrycja Kozłowska - Kalisz Wydawnictwo LEX; Andrzej Marek - Wydawnictwo LEX) proces wykładni terminu "wykonalność" ograniczyli tymczasem do kar wymierzonych za konkretne czyny i stąd wniosek, że o wykonalności decyduje ich zdaniem bezwarunkowy charakter kary oraz jej niewykonanie w czasie wejścia w życie przepisu modyfikującego odpowiedzialność (kontrawencjonalizacja) i nic ponadto. Te wszystkie wątpliwości powodują, że dokonanie właściwej wykładni ustawy wymaga wystąpienia z pytaniem prawnym.